

Graag zien is besmettelijk...

“Hoe kunnen we jongeren helpen in tijden van crisis?”. Dat was de vraag van de redactie van de Open Poort en van de commissie die de Vlaams Diaconale Dag organiseerde. Ik mocht hier – samen met Patrick, onze supervrijwilliger – een verhaal houden over onze ervaringen in de jongerenwerking van het PSC.

Lang moest ik er niet over nadenken. In de jongerenwerking van het Protestants Sociaal Centrum in Antwerpen ondersteunen we jongeren voor, tijdens en na een crisis op dezelfde manier: als mens naast een ander mens. Je zoekt uit welke richting jongeren uit willen en je gaat een stuk samen op weg. Kennen ze hun weg nog niet, dan overloop je samen

de mogelijkheden tot ze een pad gevonden hebben dat het best bij hen past, altijd rekening houdend met hun draagkracht en de te overwinnen hindernissen. Respect voor elkaars grenzen en ritme, openheid en flexibiliteit zijn sleutelwoorden. Als jongeren voelen dat ze je onvoorwaardelijk kunnen vertrouwen en als ze bovendien het gevoel hebben dat ze er mogen zijn, dan garandeer ik je dat het een fijne tocht wordt, voor beide partijen. Je kan je afvragen wie in crisis is. Ligt het aan de jongeren en hun gedrag dat ze zich in een crisis bevinden? Of is hun omgeving in crisis? De juiste vraag stellen maakt een hemelsbreed verschil in je aanpak. Hebben de vluchtelingenjongeren een normale reactie op een

abnormale situatie of hebben ze een abnormale reactie op een normale situatie?

Reeds 6 jaar werk ik dagelijks met vluchtelingenjongeren samen en ik kan oprecht zeggen dat het er alleen beter op wordt. Niet dat het beter gesteld is met de wereldvrede of met de naastenliefde de dag van vandaag. Niet dat de Dienst Vreemdelingenzaken of de media het licht gezien hebben en op een meer constructieve manier het migratiegegeven aanpakken. Integendeel.

Mijn ervaring leerde me dat jongeren een normale reactie hebben op een situatie die vaak te moeilijk is, te zwaar om alleen te dragen. Ze komen terecht in een vreemd land, zonder familie. Een land waar de gewoonten en gebruiken mijlen ver af staan van hun eigen ervaringen. Het onthaal in ons land is spijtig genoeg niet altijd even hartelijk.

De draaglast overtreft niet zelden hun draagkracht. Net op een leeftijd dat zekerheden broodnodig zijn en ondersteuning onontbeerlijk... Net dan komen deze tieners en jonge twintigers terecht in een leven dat lijkt op een hindernissenparcours en dit zonder enige ervaring of netwerk, te weinig ondersteuning en gebrek aan kennis. Het Protestants Sociaal Centrum erkent dit en biedt een hand(leiding). Bovendien leggen we samen met hen een deel van het parcours af. Lang genoeg tot ze alleen verder kunnen.

Ik heb geleerd dat er een heel andere wereld opengaat als je ze graag ziet, voor hen en voor mezelf. Het is gewoon ongelooflijk fijn ze graag te zien, het voelt goed, ook voor mij als hulpverlener. Laten we het 'professioneel graag zien' noemen, niet te verwarren met vriendschapsrelaties, ouder-kind relaties of andere. Graag zien en graag gezien worden, aandacht geven en aandacht krijgen: het is zo fijn dit gevoel op het werk te

hebben en bovendien werkt het. Het is een antwoord op de vraag hoe we jongeren in crisis kunnen ondersteunen. Het bewijs hiervan zijn de jongeren zelf. De jongerenwerking heeft nog nooit reclame moeten maken, dat doen de jongeren vaak zelf.

Elke jongere is de moeite waard. Dit is geen theorie uit een boek. Dit is mijn ervaring. Jongeren mogen verschillend zijn. Ze mogen wispelturig zijn, zelfs gefrustreerd en bang, met alle reacties die hier bij horen. Jongeren mogen toegeven dat ze iets niet kunnen, niet begrijpen of niet willen weten. We hebben geduld. Mensen graag zien doe je onvoorwaardelijk.

Jongeren zijn uiteindelijk niet zo verschillend, of ze nu van Afghanistan, Angola of Palestina komen. Ze zijn allen op verkenning, op zoek naar een warm nest, appreciëren een eigen plek, weerstaan moeilijk aan de bling-bling van de consumptiemaatschappij...

Ouders onder ons weten dat kinderen die te weinig aandacht krijgen, deze aandacht zullen opeisen, zij het op een minder positieve manier. Trek dit door en dan kom je al snel tot de conclusie dat aandacht het antwoord is.

"Waarom ben jij altijd vriendelijk?" vroeg een Palestijnse jongeman me laatst. Ik had niet onmiddellijk een antwoord op zijn vraag. Het was niet zomaar een complimentje dat ik snel wou afwimpelen. Zijn vraag zou het onderwerp worden van deze tekst en terwijl ik schrijf wordt me duidelijk dat ik vriendelijk ben omdat ik hen graag zie. Het is zo aangenaam en verrijkend dat dit voor mij de enige manier geworden is om met mensen om te gaan. Ik heb dit mogen leren en ervaren tijdens jarenlang werk op de jongerenwerking van het PSC. Deze ervaring viel niet uit de lucht. Het is dankzij de ervaring van diegenen die me voorgingen of waar/met wie ik nog steeds mee mag samenwerken, dat ik nu de kans krijg dit

zelf te ervaren. Graag zien is dus besmettelijk en kan je doorgeven.

Dus, als je ons vraagt hoe je jongeren in crisis kan ondersteunen...

Probeer in de eerste plaats de jongeren te begrijpen. Begrijpen kan je na enige tijd samen, na veel luisteren met een open geest. Veel kan, niets moet... In het begin zie je vooral de verschillen: verschillende culturen en gewoonten, verschillende temperamenten en waarden, verschillende religies... Na enige tijd vervagen deze verschillen en komen er eerder gelijkenissen naar voren. Eens je hen begrijpt is het niet zo moeilijk hen graag te zien en hen de aandacht te geven die ze verdienen. Op het moment dat ze voelen dat je hen graag ziet, voelen ze zich de moeite waard en dan gebeurt het. Na een ontmoeting gaan ze glimlachend buiten, voelen ze zich geliefd, delen ze de meest persoonlijke zaken met je, kunnen ze zichzelf zijn, zien ze zaken door een andere bril...

Als slot wil ik een Angolese jonge twintiger citeren: 'In Afrika zijn mensen arm. Maar arm zijn mag zolang je samen met anderen arm bent. Ook al zijn we in Afrika arm, toch kunnen we lachen. Ik voel me meer waard

als mensen om me geven. Als je alleen bent in een vreemd land en je dag vult met TV kijken en eten maken, heeft het leven niet veel zin en word ik depressief. Regelmatig ga ik met de jongerenwerking mee op uitstap of op kamp. Je kan samen moppen maken, spelen,

praten... en ik voel me tevreden. Alsof ik opnieuw een deel van een familie ben. "

Marijke D'Herde

Jongerenwerking Protestants Sociaal Centrum Antwerpen
Augustus 2009

(Dit artikel staat ook in De Open Poort van september/oktober en was de basis voor de inleiding van Marijke en Patrick op de Vlaams Diaconale Dag)